

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 349/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 2To 80/2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2To 80/2022 (ďalej len „napadnuté konanie“). Ďalej navrhuje prikázať krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 2 660 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že proti sťažovateľovi bola 20. júna 2018 podaná obžaloba pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona (trestné konanie sa začalo vznesením obvinenia ČVS: ORP-28/DI-LM-2016 z 28. apríla 2017, pozn.). Sťažovateľ uvádza, že v jeho trestnej veci rozhodoval ako súd prvej inštancie Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“), pred ktorým bolo trestné konanie vedené pod sp. zn. 2T 65/2018. Súd prvej inštancie do dnešného dňa už trikrát rozhodol rozsudkom, ktorý na základe podaného odvolania

(sťažovateľom i prokurátorom, pozn.) odvolací súd opakovane zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Okresný súd naposledy rozhodol rozsudkom č. k. 2T 65/2018 z 3. augusta 2022 (sťažovateľa uznal vinným a uložil mu peňažný trest, pozn.), proti ktorému podal sťažovateľ 3. septembra 2022 odvolanie, následne doplnené písomným podaním 7. októbra 2022. Súdny spis bol predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 13. decembra 2022, ktorý dosiaľ o podanom odvolaní nerozhodol, čím jeho nečinnosť ku dňu podania ústavnej sťažnosti predstavuje obdobie 5 mesiacov.

2.1. Sťažovateľ ďalej upriamuje pozornosť na to, že postup okresného súdu v prvoinštančnom konaní bol predmetom posúdenia ústavným súdom, ktorý nálezom č. k. IV. ÚS 303/2022-46 zo 6. septembra 2022 vyslovil porušenie sťažovateľom namietaného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 2 000 eur a náhradu trov konania. S ohľadom na spomínaný nález tiež žiada, aby ústavný súd predbežne prerokoval jeho ústavnú sťažnosť podľa § 54 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) mimo poradia doručených ústavných sťažností.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v časti relevantnej pre posúdenie namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní argumentuje:

- a) že k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote malo dôjsť postupom krajského súdu pre jeho nečinnosť pri rozhodovaní o podanom odvolaní,
- b) že predmet konania patrí medzi bežnú agendu všeobecných súdov, nevykazuje znaky právnej alebo faktickej náročnosti, ktorá by mohla ospravedlniť pretrvávajúce prietahy, sťažovateľ žiadnym spôsobom neprispel k predĺženiu súdneho konania, a teda zodpovednosť za prietahy v konaní nesie výlučne konajúci súd,
- c) domáha sa primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 2660 eur, poukazujúc na význam sporu pre sťažovateľa s ohľadom na predmet konania, celkovú dĺžku konania od vznesenia obvinenia (6 rokov a 2 týždne), ako aj na dĺžku konania súdu druhej inštancie (5 mesiacov),
- d) citujúc početnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k problematike zbytočných prietahov v súdnom konaní, sťažovateľ rozsiahlo popisuje, v čom spočíva naplnenie predpokladov prípustnosti jeho ústavnej sťažnosti a v čom vidí splnenie predpokladov na vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov, ale k samotnej veci iba všeobecne konštatuje, že celé trestné konanie je vedené neefektívne, nesústredene a ústavne nonkonformne, pričom zbytočné prietahy sú badateľné a pretrvávajú aj v postupe krajského súdu,
- d) upriamuje pozornosť aj na to, že konečné rozhodnutie je pre neho dôležité a významné a keďže ide o trestné konanie, má súd konať prednostne a urýchlene.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zistoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

5. Ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie) podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na fakt, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv sťažovateľa posudzovať spoločne.

6. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

7. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd uvádza, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, ÚS 92/03, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06). V prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, , III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

8. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. I. ÚS 110/02, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016, II. 59/2019).

9. Ústavný súd vo fáze predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti požiadal krajský súd o vyjadrenie sa k jej obsahu (§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde). Krajský súd vo svojom vyjadrení č. k. Spr 169/2023 z 1. júna 2023 uviedol, že ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú, keďže vo veci koná priebežne a na 7. jún 2023 je vo veci nariadený termín verejného zasadnutia. K veci sa vyjadrila aj predsedníčka senátu 2To a zároveň sudkyňa spravodajkyňa, ktorá uviedla, že trestná vec sťažovateľa bola pridelená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 13. decembra 2022 a ako sudkyňa spravodajkyňa jej bola pridelená ako posledná vec v registri „To“ v roku 2022. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že krajský súd nekoná urýchlene a spôsobuje prieťahy v konaní a stav právnej neistoty, krajský súd poukazuje skutočnosť, že vec je vybavovaná a prejednaná v poradí, ako veci napadli z časového hľadiska v registri To (rozhodnutia o odvolaní). Z dôvodu dodržiavania lehôt na vybavenie pridelených vecí je potrebné zachovávať určité kritériá určovania poradia prejednávania jednotlivých trestných vecí (vždy sú prednostne prejednávané väzobné a reštančné veci).

9.1. V súvislosti s dĺžkou konania o odvolaní v namietanej veci predsedníčka senátu 2To spomenula, že v období od 1. januára 2023 k 1. júnu 2023 ako sudkyňa spravodajkyňa v senáte „2To“ rozhodla všetky staršie „To“ veci pridelené do tohto senátu (v počte 13) s výnimkou vecí sťažovateľa, v ktorej bol však už určený termín verejného zasadnutia na 7. jún 2023. S poukazom na podstatné personálne zmeny v obsadení jednotlivých trestných senátov krajského súdu sudkyňa spravodajkyňa upriamila pozornosť aj na svoju enormnú pracovnú zaťaženosť a zložitú koordináciu práce v rámci troch senátov. Tiež zdôraznila, že krajský súd si je vedomý celkovej dĺžky vedeného trestného konania sťažovateľa, ale preukázateľne iné, už vybavené trestné veci v období od 1. januára 2023 až dosiaľ boli predložené na rozhodnutie o odvolaní skôr a sú porovnateľné z hľadiska dĺžky konania s trestnou vecou sťažovateľa a aj skutkovo staršie. Z uvedeného je teda zrejmé, že nebol dôvod uprednostniť pri vybavení trestnú vec sťažovateľa pred inými, skôr pridelenými vecami. Krajský súd pritom nemal vedomosť o náleze č. k. IV. ÚS 303/2022 zo 6. septembra 2022 (k tomu bližšie bod 2.1. odôvodnenia tohto rozhodnutia).

9.2 Na záver sudkyňa spravodajkyňa poznamenala, že sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť v čase bezprostredne po doručení termínu verejného zasadnutia (obžalovaný 2. mája 2023 a obhajcovia 26. apríla 2023), keď 7. júna 2023 možno očakávať rozhodnutie vo veci samej.

10. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a vyjadrenia krajského súdu dospel k záveru, že postup krajského súdu pri rozhodovaní o podanom odvolaní po predložení súdneho spisu okresným súdom (13. decembra 2022, pozn.) možno hodnotiť ako plynulý. Krajský súd 18. apríla 2023 určil termín verejného zasadnutia na 7. jún 2023, pričom dĺžka odvolacieho konania predstavuje ani nie 6 mesiacov. Preverením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd konštatuje, že krajský súd v trestnej veci sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 2To 80/2022 zo 7. júna 2023, ktorým odvolanie sťažovateľa (obžalovaného) ako nedôvodné zamietol (§ 319 Trestného poriadku).

11. Ani pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovateľ podal svoju ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní v čase, keď on i jeho obhajca mali vedomosť o konkrétnom termíne konania verejného zasadnutia (k tomu bližšie aj bod 9.2. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Je zrejmé, že hoci napadnuté konanie, v ktorom podľa sťažovateľa malo dôjsť k porušeniu ním namietaných práv, ešte nebolo právoplatne skončené, v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (12. mája 2023)

už odvolací súd upovedomil sťažovateľa i jeho obhajcu o termíne konania verejného zasadnutia, čím vykonal všetky úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa (smerujúce k meritórnemu ukončeniu veci). Vyhodnotením už spomínaného časového rámca oboznámenia sťažovateľa s termínom verejného zasadnutia (2. mája 2023) a podania ústavnej sťažnosti pre „nečinnosť“ krajského súdu (12. mája 2023) s prihliadnutím na už zmienenú dĺžku rozhodovania odvolacieho súdu v trvaní 6 mesiacov možno konštatovať, že ústavná sťažnosť bola sťažovateľom podaná účelovo a že zo strany krajského súdu k porušeniu sťažovateľom označených základných práv nemohlo ďalej ani dochádzať.

12. Odhliadnuc od skutočnosti, že ústavný súd nezistil v napadnutom konaní prietahy s prívlastkom „zbytočné“, s odkazom na vlastnú judikatúru akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, IV. US 513/2020). To, či ojedinelá nečinnosť orgánu verejnej moci, hoci aj v trvaní viac ako troch mesiacov, môže byť kvalifikovaná ako zbytočné prietahy, posudzuje ústavný súd vždy v kontexte celej prejednávanej veci (m. m. II. ÚS 109/2021, I. ÚS 319/2021) a rovnako tak postupuje, ak ide o posúdenie celkovej doby trvania konania všeobecného súdu. V súlade so svojou konštantnou judikatúrou ústavný súd opakovane pripomína, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, III. ÚS 359/08). Pojem „zbytočné prietahy“ je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Len v prípade, ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa vyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy, môže vysloviť porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 38/04, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 441/2020, I. ÚS 123/2021).

13. Komplexným posúdením veci s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného súdom druhej inštancie (6 mesiacov) ústavný súd v postupe krajského súdu ako súdu odvolacieho nezhliadol také pochybenia, ktoré by mali za následok vznik neodôvodnených prietahov. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy a zložitosti veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015).

14. K sťažovateľovej pripomienke, že celková dĺžka konania od vznesenia obvinenia je 6 rokov a 2 týždne, ústavný súd s poukazom na nález č. k. IV. ÚS 303/2022-46 zo 6. septembra 2022, ktorým posúdil celkovú dĺžku konania na súde prvého stupňa a tiež jeho neefektívnu činnosť, dáva do pozornosti, že jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020, (IV. ÚS 517/2021, I. ÚS 199/2023). Predmetné právne názory ústavného súdu sú akceptované aj

judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

15. Vzhľadom na konkrétne okolnosti danej veci ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že neexistuje okolnosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení sťažovateľom namietaných práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami uvedenými v návrhu na rozhodnutie, o ktorých rozhodovanie je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu